

Как децата говорят без думи?

Новини | Наука | на 04.06.2021 06:00 | от Константина Василева-Славейкова

Защо говорим за това?

Защото нищо не е изгубено, когато на хората им пука за теб. А новите технологии правят невъзможното възможно!

Можеш ли да си представиш колко трудно би било да не можеш да кажеш нищо? Да искаш да кажеш на майка си, че я обичаш? Да искаш да се запознаеш с ново дете, но да не можеш? Нито с глас, нито с жестове, защото не можеш да контролираш ръцете си? Дори тогава нищо не е изгубено!

По света (и у нас!) има хора, които се грижат всички деца да живеят колкото се може по-добре. Ама наистина всички! С новите технологии човек може да рисува картини с движенията на очите си. Да пише книги. Или просто да каже на готвачите в стола да престанат с това зеле!

Сериозни инциденти (като катастрофи) и заболявания с трудни имена като детска церебрална парализа* могат тежко да поразят тялото и мозъка. Някои са временни или се подобряват с лекарска грижа. Други променят живота завинаги. Дори жестовият език е невъзможен, ако не можеш да се движиш. И все пак човек има мисли и чувства. И има начин да ги изрази!

Дълго време лекарите и родителите на деца с такива проблеми са мислели, че няма надежда да говорят с тях. Или по-лошо: че децата нямат какво да кажат - нещо напълно невярно! Благодарение на науката има надежда това да се промени. Технологиите дават глас на тези деца и възрастни и намират нови начини за тях да общуват. Един от тях е... говоренето с поглед!

От средата на 20. век има технологии за проследяване на погледа. През последните години те стават все по-добри. Използват се малки камери и невидими за окото светлинни вълни (наричат се "инфрачервени лъчи"). Лъчите са безопасни: те се отразяват от окото и камерите ги използват, за да запишат къде точно гледаме. Най-точно записва специален уред, но може да се използва дори камерата на компютъра ти. Вече има и специални очила.

Най-хубавото е, че технологията може да се използва не само за записване, но и за контрол с поглед. Вместо да натиснеш бутон на мишката: просто поглеждаш по-дълго в определена част на екрана. Децата, които не могат да говорят, избират обекти на екрана с поглед, за да общуват. Ако са научени да четат, могат да избират поредица от букви, за да изпишат думи и цели изречения. Някои хора могат да напишат дори книга така! Нужен е само уредът за контрол с поглед и специални програми за общуване и ранно детско развитие.

Децата в България могат ли да говорят така?

През 2014-а в България се събира екип от учени и специалисти, които искат да помагат на хората с увреждания. Избират името Фондация "Асист", защото използват асистирани (помагачи) технологии, за да помогнат на децата и възрастните, които имат нужда от това. От организацията обикалят България, за да разкажат и обучат повече хора как да ползват технологиите за комуникация с поглед или контрол с поглед. Така те помагат на децата в различни градове и работят с учители и специалисти в София, Варна, Бургас, Русе, Пловдив и други. Работата им не е лесна, но наградата е това, че помагат на хората да общуват, да бъдат чути, да се учат и да се чувстват свързани с останалите.

Езикът помага да кажем кои сме и какво чувстваме. Липсата на език обаче не означава липса на мисли и чувства. Да вземем например Анжела. Тя е болна от церебрална парализа - заболяване, при което е трудно или невъзможно да се движиш. И все пак Анжела пише книга - с погледа си! Д-р Евгения Христова, учен и един от създателите на Фондация "Асист", казва за нея: "Първото нещо, което тя каза, като написа книгата, беше, че го е направила, за да разберат всички хора, че тя има чувства като тях. Никога няма да го забравя".

В началото казахме, че новите технологии правят невъзможното възможно. Но всъщност технологиите нито се измислят, нито се прилагат сами. Важното са хората, на които им пука това да се случва!

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/1389-kak-detsata-govoryat-bez-dumi

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

